

A Régiók Bizottsága előrettekintő véleménye – A lisszaboni növekedési és foglalkoztatási stratégia

(2009/C 76/03)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- **megismétli** egy olyan európai szintű stratégia fontosságát amely – különösen a pénzüpiacok jelenlegi válságának és annak a reálgazdaságra gyakorolt belátható hatásainak fényében – képes a gazdasági növekedés és a foglalkoztatás támogatására, és az innováción, a kutatáson és a versenyképességen alapul. Olyan stratégia, amelynek ugyanakkor meg kell erősítenie saját fenntarthatóságát egyrészt a kohézió és a szolidaritás elveinek megőrzése által, másrészt a környezet védelme révén,
- **megjegyz**i, hogy a 2005. tavaszi Európai Tanács által elindított növekedési és foglalkoztatási stratégiának, annak ellenére, hogy európai partnerségre szólított fel, nem sikerült teljes mértékben megvalósítania a végrehajtásban kulcsszerepet játszó intézményi szereplők szükséges bevonását; továbbá hangsúlyozza, hogy a tavaszi Európai Tanács elismerte a helyi és regionális szint szerepét a növekedés és a foglalkoztatás előmozdításában, hiszen ha a növekedési és foglalkoztatási programot jobban magáénak érzi az összes kormányzási szint, akkor az koherensebb és hatékonyabb politikák kidolgozásához vezet,
- **megjegyz**i, hogy a növekedési és foglalkoztatási stratégia iránti, fent említett elkötelezettség hiányossága az oka annak, hogy a lisszaboni stratégia célkitűzéseit nem sikerül integrált politikákká alakítani a kormányzás összes szintjén, és ez vezet kevésbé hatékony folyamatokhoz a gazdasági növekedés és a jobb foglalkoztatás céljaira szánt termelési, pénzügyi, humán és társadalmi erőforrások felhasználása terén.

Előadó: Flavio DELBONO (IT/ALDE), Emilia Romagna régió regionális tanácsának tagja és alelnöke

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

1. **tudomásul veszi** az európai és a világgazdaság növekedése közötti különbség fokozódását, ami mindenekelőtt a piacok globalizálódása által meghatározott megváltozott feltételeknek tudható be;
2. **megismétli** egy olyan európai szintű stratégia fontosságát, amely – különösen a pénzügyi válságának és annak a reálgazdaságra gyakorolt belátható hatásainak fényében – képes a gazdasági növekedés és a foglalkoztatás támogatására, és az innováción, a kutatáson és a versenyképességen alapul. Olyan stratégia, amelynek ugyanakkor meg kell erősítenie saját fenntarthatóságát egyrészt a kohézió és a szolidaritás elveinek megőrzése által, másrészt a környezet védelme révén;
3. **megjegyzi**, hogy a 2005. tavaszi Európai Tanács által elindított növekedési és foglalkoztatási stratégiának, annak ellenére, hogy európai partnerségre szólított fel, nem sikerült teljes mértékben megvalósítania a végrehajtásában kulcsszerepet játszó intézményi szereplők szükséges bevonását; továbbá hangsúlyozza, hogy a tavaszi Európai Tanács elismerte a helyi és regionális szint szerepét a növekedés és a foglalkoztatás előmozdításában, hiszen ha a növekedési és foglalkoztatási programot jobban magáénak érzi az összes kormányzati szint, akkor az koherensebb és hatékonyabb politikák kidolgozásához vezet;
4. **emlékeztet** arra, hogy a lisszaboni folyamatot nyomon követő platform szerint létezik egyfajta „lisszaboni paradoxon”: a helyi és regionális önkormányzatok fontos szerepet játszanak a növekedési és foglalkoztatási stratégiában (oktatás, innováció, kutatás helyi/regionális szinten), de sok esetben ezt nem a lisszaboni stratégia részeként érzékelik (méretgazdaságosság hiánya), illetve a legtöbb önkormányzat nem érzi a lisszaboni stratégiát hasznosnak;
5. **úgy véli**, hogy a lisszaboni stratégia hatékony végrehajtása csak abban az esetben valósul meg, ha a terület nagymértékben képes az emberi erőforrások, a rugalmas és sokoldalú képességek, a felkészült kutatók és a magasan kvalifikált technikusok képzésére, odavonzására és alkalmazására; olyan viselkedési minták, értékek, bizalmi kapcsolatok és szervezési képességek jellemzik, amelyek támogatják a szereplők és a vállalkozások közötti interakciót és együttműködést, a piac működését és az életminőséget; az igényeknek megfelelő és arányos materiális és immateriális infrastruktúrával van ellátva; hiteles és hatékony intézményekkel rendelkezik;
6. **megjegyzi**, hogy a növekedési és foglalkoztatási stratégia iránti, fent említett elkötelezettség hiányossága az oka annak, hogy a lisszaboni stratégia célkitűzéseit nem sikerül integrált politikákká alakítani a kormányzás összes szintjén, és ez vezet kevésbé hatékony folyamatokhoz a gazdasági növekedés és a jobb foglalkoztatás céljaira szánt termelési, pénzügyi, humán és társadalmi erőforrások felhasználása terén;
7. **megismétli** a Régiók Bizottságának a lisszaboni stratégiáról nemrégiben született véleményeiben a következő témákban elhangzottakat:
 - a strukturális alapok és más idevonatkozó európai programok – például versenyképességi és innovációs keretprogram (VIP), 7. kutatási és fejlesztési keretprogram, az egész életen át tartó tanulás programjai – közötti koordináció az európai hozzáadott érték maximalizálása és a regionális és helyi önkormányzatok bevonása érdekében (2008. február 7-i állásfoglalás az Európai Tanács 2008. évi tavaszi ülésére),
 - új típusú kapcsolatok a közigazgatás, az egyetemek, a kutatóközpontok és a vállalatok között (*Klaszterek és klaszterpolitika*, 2008. június 18–19-i vélemény),
 - a kkv-k finanszírozáshoz való hozzáféréseinek és közösségi programokban való részvételének javítása (*A kis- és középvállalkozások gazdasági növekedésének finanszírozása*, 2007. február 13–14-i vélemény),
 - a helyi, regionális, nemzeti és uniós szint tevékeny bevonására irányuló politikai intézkedések integrált megvalósítása (*Aktív beilleszkedés*, 2008. június 18–19-i vélemény),
 - az EU hosszú távú versenyképességének fejlesztésében kulcsszerepet játszó európai oktatási és szakképzési rendszerek javítása és megerősítése (*A fiatalok teljes körű társadalmi részvétele*, 2008. április 9–10-i vélemény),
 - a helyi és regionális önkormányzatok szerepe a rugalmas biztonságra vonatkozó politikák megvalósításában (*Rugalmas biztonság*, 2008. február 6–7-i vélemény),
 - az általános érdekű szociális szolgáltatások szerepe és hozzájárulásuk a lisszaboni stratégia céljaihoz (*A Bizottság közleménye – A Közösség lisszaboni programjának végrehajtása: Az általános érdekű szociális szolgáltatások az Európai Unióban*, 2006. december 6-i vélemény),
 - integráltabb egységes piac mint az európai társadalmi és gazdasági növekedés eszköze (*Az egységes piac jövője és az európai társadalom helyzetének felmérése*, 2007. március 23-i vélemény),
 - *Reformáljuk meg a költségvetést, változtassuk meg Európát!* (2008. április 10-i saját kezdeményezésű vélemény, CdR 16/2008 fin)
 - az Európai Kutatási Térség megteremtésének és megszilárdításának új perspektívái (CdR 83/2007 fin),
 - a kutatás és az innováció hatékonyabb támogatása az EU régiókban (CdR 263/2007);

8. **hangsúlyozza** tehát az alábbiak szükségességét:

- a növekedési és foglalkoztatási politikák jobb koordinációja a különböző kormányzási szinteken,
- integrált növekedési és foglalkoztatási politikák az összes szinten (az összes politikai tevékenységbe integrálva),
- többszintű kormányzási megállapodások: írásbeli megállapodások, valamint a politikai napirendek összehangolása a különböző kormányzási szinteken;

AJÁNLÁSOK A 2008–2010 KÖZÖTTI KORMÁNYZÁSI CIKLUSRA

Tekintetbe véve az Európai Bizottság és a tagállamok kormányai közötti, a lisszaboni stratégia végrehajtását célzó partnerséget

9. **úgy véli**, hogy a stratégia sikeréhez a különböző kormányzási szinteknek meg kell valósítaniuk a gyakorlatban a tavaszi Európai Tanács iránymutatásaiban lefektetett határozatokat egy integráltabb munkamegközelítéssel, valamint a releváns politikai területeken menetrendjük összehangolásával a hatékonyabb politikaformálás érdekében. E célból bátorítani kell a többszintű kormányzásra vonatkozó megállapodásokat;

10. arra **buzdítja** az EU helyi és regionális önkormányzatait, szövetségeiket és hálózataikat (pl. lisszaboni regionális hálózat), hogy – formális hatásköreiken túllépve – alakítsanak ki a stratégiával összefüggésben politikákat, és tegyenek konkrét lépéseket a gazdasági és társadalmi szerkezet olyan irányú módosítása és fenntartása érdekében, amellyel lehetővé válik a növekedési és foglalkoztatási célok követése;

11. **felkéri** az EU 27 tagállamának kormányait, hogy hatékonyabban vonják be országaik helyi és regionális önkormányzatait a lisszaboni stratégiának a kezdetektől fogva annak végső szakaszáig történő végrehajtásába. Ez a következőképpen érhető el:

- a lisszaboni stratégia nemzeti felelőseinek irányítása alatt „országauditok” szervezésével nemzeti szinten, a helyi és regionális önkormányzatokkal és szövetségeikkel együttműködésben, a helyzet áttekintésére, a bevált gyakorlatok megosztására és a további politikai intézkedések szükségességének felmérésére, valamint azoknak a cselekvési területeknek és eszközöknek a meghatározására, amelyek – a kormányzás tekintetében – várhatóan tovább növelik a helyi és regionális önkormányzatoknak a lisszaboni stratégia végrehajtásában betöltött szerepét. Az auditok eredményeit le kellene írni az Európai Bizottságnak benyújtandó nemzeti reformprogramokba,
- az Európai Bizottságnak október közepéig minden tagállam által benyújtandó nemzeti reformprogramok tekinthetők úgy is, mint lehetőségek a helyi és regionális önkormányzatoknak a lisszaboni stratégia végrehajtásába történő bevonásának értékelésére. E tekintetben a Régiók Bizottsága által minden évben elkészített nemzeti jelentések mindaddig a helyi és regionális önkormányzatok szórványos bevonásáról tanús-

kodnak. Éppen ezért szükség van a helyzet feltárására az Európai Bizottságnak benyújtott éves jelentésben;

12. **kéri** az Európai Bizottságot, hogy 2008 decemberében megjelenő éves jelentésében vizsgálja meg alaposabban a helyzetet, elemezze strukturált módon, az egyes országokra lebontva a helyi és regionális önkormányzatok szerepét és részvételét a stratégia irányításában;

13. **felkéri** a 2009. tavaszi Európai Tanácsot, hogy ösztönözze az integrált politikaformálás és a többszintű kormányzás eszközeinek lehető legszélesebb körű terjesztését mint az EU politikaformálása állandó jellemzőjét 2010-től;

14. **megismétli** elkötelezettségét a lisszaboni stratégia sikeréhez történő hozzájárulása mellett egyrészt a stratégia megvalósításának helyi és regionális szintű nyomon követésével, másrészt a nemzeti auditok tevékeny támogatásával, illetve nemzeti delegációin keresztül;

15. **kéri** továbbá az Európai Bizottságot és az összes szinten tevékenykedő intézményeket, hogy újítsák meg a kommunikáció terén tett vállalásaikat, egyrészt a helyi és regionális önkormányzatok irányába azokkal a politikákkal és programokkal kapcsolatban, melyek célja többek között a lisszaboni menetrend céljaival koherens tevékenységek és tervek finanszírozása, másrészt a polgárok irányába a növekedési és foglalkoztatási stratégiának a mindennapi életre gyakorolt lehetséges hatásával kapcsolatban, nyilvánvalóbbá téve ezáltal, mi érhető el az európai szintű cselekvéssel.

2010 UTÁNI KILÁTÁSOK

16. A folyamatosan változó világ és a lisszaboni stratégia végrehajtásának hiányosságai miatt alaposan át kell gondolni a közösségi szintű fellépés jövőbeli szerepét a nagyobb növekedés és a jobb foglalkoztatás céljainak elérése érdekében;

17. **úgy véli**, hogy a növekedés és a foglalkoztatás egyik fontos feltétele, hogy az EU gyorsan és összehangoltan járjon el a pénzügyi piacok védelme és szabályozása érdekében.

A Régiók Bizottsága

18. **kéri**, hogy alaposan gondolják át a következő kérdéseket, és indítsanak széles körű vitát róluk a célkitűzések elérésében döntő szerepet játszó szereplők konkrét bevonásával:

- a stratégia jelen pillanatban nem eléggé behatárolt és ezért a célokat tekintve néhányszor homályos prioritásai: a célkitűzések számának növekedése miatt egyértelmű fontossági sorrendet kell felállítani. Hány célkitűzés létezik?
- a leghatékonyabb módszerek, intézkedések és irányítás a célok elérése érdekében, tekintetbe véve a kormányzás különböző szintjeinek jelenlegi illetékességi köreit, más programokra (pl. a strukturális alapokra, a kutatás-fejlesztési keretprogramra) alkalmazott módszereket is alapul véve. Hogyan érhető el a célok sikeresen?

- a stratégia költségei és a környezeti és gazdasági források felhasználásának optimalizálása, szem előtt tartva ugyanakkor a környezet és a klíma védelmét. Hogyan érhető el kompromisszum?
- a versenyképességre irányuló intézkedések fokozásának összehangolása az európai terv alapvető célkitűzésével, vagyis a gazdasági, társadalmi és területi kohézió mint alapelemek fenntartásával. Hogyan érhető el együtt a versenyképesség és a kohézió?

Saját hozzájárulásával kapcsolatban az RB

19. **úgy véli**, hogy az európai növekedési és foglalkoztatási stratégia intézkedéseit a kutatáson és innováción alapuló versenyképességre kell irányítani, hiszen ez az az alapvető elem, amellyel elérhető az Európai Unió gazdasági és kereskedelmi térségének valódi nemzetközi szintű versenyképessége és a belső munkaerőpiacon a munka minőségi és mennyiségi szempontból történő újbóli meghatározása. Emellett folytatni kell a kis- és középvállalkozások versenyképességét és a szabályozás javítását támogató intézkedéseket. A növekedés gazdasági, környezeti és társadalmi fenntarthatósága kell, hogy legyen a referenciaparaméter a versenyképességi célkitűzés elérési módjainak meghatározása során;

20. azt **javasolja**, hogy a közösségi fellépés ne egy tág stratégiaként jelenjen meg, hanem összehangolt és integrált politikák strukturált egészeként, amivel lényegibb és mélyrehatóbb hatás érhető el;

21. **hangsúlyozza**, hogy közösségi szinten elkerülhetetlen egy jelentősebb döntéshozatali eljárás a versenyképesség új menetrendjét alkotó politikák és programok összehangolásának és végrehajtásának keretében. Ennek során tiszteletben kell tartani a tagállami hatásköröket és a szubszidiaritás elvét. Ezzel kapcsolatban kívánatos, hogy a közösségi költségvetés felülvizsgálatakor hozzanak lényegi döntéseket a versenyképességi politika érdekében egyrészt a keretek mennyiségi változtatásával, másrészt pedig a politikák szoros összehangolásával. Amennyiben az intézkedés nemzeti hatáskörbe tartozik, az Európai Uniónak és tagállamainak hatékony eszközökre van szükségük a döntéshozatalhoz és a különböző kormányzati szintek közötti koordinációhoz a politikák sikerének biztosítása érdekében.

Magával a javaslattal kapcsolatban

22. **hangsúlyozza**, hogy olyan intézkedésekre van szükség, amelyekkel növelhetők és minőségi szempontból javíthatók az alkalmazott kutatásba történő beruházások. Az összes kormányzati szint közös erőfeszítéseit a kkv-k ösztönzésére és támogatására kell irányítani a kutatásban és a beruházási módokban, hogy – megőrizve ezen vállalatok versenyképességét a belső piacon – nemzetközi dimenzióhoz juttassuk őket. Az alap kutatásba történő állami beruházást szükségszerűen ki kell egészíteni jelentős mértékű magánberuházásokkal a termékek és a folyamatok innovációjára irányuló alkalmazott kutatás területén;

23. tekintettel arra, hogy az egységes piac a tényleges és hatékony versenyképességi stratégia szükséges feltétele, **kéri** az egységes piac kiépítésének befejezéséhez szükséges összes intézkedés végrehajtása melletti újbóli kötelezettségvállalást. **Kéri** továbbá a helyi és regionális dimenzió nyilvánvalóvá tételét a kkv-k versenyképességének a helyi sokféleség kihasználásával történő javítása érdekében;

24. a valóban hatékony versenyképességi stratégia megvalósításakor különleges erőfeszítést kell tenni a munkahelyi balesetek számának csökkentése érdekében;

25. **hangsúlyozza** az európai energiapolitika szükségességét a termelés, a fogyasztás és – a harmadik országoktól való energiafüggőség fokozatos csökkentése révén megvalósuló – ellátás területén: ezek az elemek nélkülözhetetlenek az európai vállalatok, mindenekelőtt a kkv-k versenyképességének fenntartása, valamint a polgárok megfelelő életminőségének biztosítása szempontjából;

26. szükségesnek tartja a nők munkavállalásának aktív és különböző módokon történő előmozdítását, nem tévesztve szem elől, hogy az e tekintetben szükséges intézkedéseket illetékesgűk szerint a tagállamoknak vagy a helyi és regionális önkormányzatoknak kell meghatározniuk. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a női munkahelyek kínálata érzékenyebben reagál a nettó fizetésre, mint a férfi munkahelyek kínálata, és bizonyos területeken a nőknek kínált új munkalehetőség valamilyen formájú kedvezményezése csökkenthetné a lisszaboni célkitűzésekkel kapcsolatban sok országban fennálló széles szakadékot;

27. **jelzi**, hogy a számos régióra jellemző népességsökkenés következményeinek kezelése mellett sürgősen szembe kell nézni az európai népesség előregedéséből adódó demográfiai kihívásokkal, amihez a családok számára kidolgozott új jóléti politika mellett egy körütekintő, az emberi és szociális problémákkal tisztában lévő migrációs politikára is szükség van. Nem csupán a magasan képzett, hanem esetleg a képzetlen munkaerőt biztosító bevándorlókra vonatkozó politikákra is szükség van, hiszen – az egyes tagállamok és/vagy helyi és regionális önkormányzatok igényeitől függően – utóbbiakkal tartható fenn a kkv-k termelése. A társadalmi és gazdasági globalizáció nem hagy teret az olyan megoldásmódoknak, amelyek gyakran illegálitást eredményeztek a munkaerőpiacon;

28. **emlékeztet** a tudományos és felsőfokú képzés, valamint az alap- és középfokú oktatás, illetve a szakmai és továbbképzés fontosságára, hiszen csak ezek nyitnak utat a magas színvonalú képzés felé, és ezek teremtik meg a feltételeket és a lehetőségeket a polgárok, köztük a nők részvételének erősítésére az aktív életben és a termelésben. E célból fokozni kellene az erőfeszítéseket a korai iskolaelhagyók számának valóságos csökkentése érdekében;

29. a fentiekkel kapcsolatban **kiemeli**, hogy továbbra is szem előtt kell tartani az európai terv alapvető értékeit;

30. **felhívja** a figyelmet ugyanakkor az európai szociális modell és az Európai Szociális Menetrend, valamint a bolognai folyamat és a koppenhágai folyamat jelentőségére az oktatás és a képzés területén. A nemzeti rendszerek, eltérő jellegük ellenére, azonos alapokon és elveken nyugszanak, melyek a szociális fejlődést azonos módon értelmezik, és ezen az azonos felfogáson belül szociális szereplők, a helyi közösségek, csoportok, helyi és regionális önkormányzatok és civil szervezetek egyre jelentősebb szerepet kapnak;

31. **emlékeztet** a környezetvédelemmel kapcsolatos kötelezettségekre, melyek teljesítése történhet mind helyi intézkedéseken, mind globális fellépéseken keresztül, mindenekelőtt az éghajlatváltozásról szóló Kiotói Megállapodáshoz kapcsolódóan. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozza a helyi és regionális dimenzió számára az Európai Bizottság által kidolgozott „fenntarthatósági csomag” és különösen a fenntartható iparpolitikára vonatkozó cselekvési tervről szóló közlemény jelentőségét, melyek egy olyan integrált stratégia elemei, amelynek célja, hogy az EU gazdasági ne csupán versenyképes, hanem környezeti szempontból fenntartható is legyen;

32. **kiemeli** továbbá, hogy a helyi ismeretek nagyon fontosak a lisszaboni stratégia céljainak helyi és regionális szinthez történő igazításához, ezért alapvető, hogy helyi és regionális szinten is dolgozzanak ki közös statisztikai rendszereket, valamint a mutatók értelmezésére vonatkozó közös szabályokat;

33. **javasolja** a stratégia 2010 utáni frissítését a jobb kormányzás alapján, amellyel a gazdasági növekedésre és foglalkoztatásra irányuló európai cselekvés új dinamizmust és lendü-

letet kaphat. Olyan kormányzásra van szükség, amely képes leküzdeni a jelenlegi mechanizmusok nehézségeit (a koordináció nyílt rendszere, a teljesítményértékelési megállapodás, strukturális mutatók, további technikai fejlődés).

34. Ez a következőkön alapul:

- jobban értékelt, jobban megkülönböztetett, egyértelműen megfogalmazott és irányítottabb célkitűzések,
- a következő európai jogalkotási ciklussal (2009–2014) összehangolt menetrend,
- az EK jogi és pénzügyi eszközeinek egyértelműbb és fenntarthatóbb mozgósítása,
- a tagállamok számára erőteljesebb cselekvési ösztönzők és a tagállami politikai vezetők nagyobb mértékű bevonása,
- a helyi és regionális önkormányzatok aktív szerepe a politikai ciklus minden fázisában (egyéni igények meghatározása, tervek, végrehajtás, nyomon követés és értékelés); ezáltal lehetővé válik az integrációs és adaptációs funkciók teljesítése a helyi és regionális szervek, a különböző területi hatású politikák és az Európai Unió céljai között;

35. kijelenti, hogy a későbbiekben **hozzájárul** a fentiek átgondolásához olyan döntések meghozatala érdekében, melyek a 2010 utáni jövőbeli európai növekedési és foglalkoztatási politikákat szolgálják. E célból megvizsgálja szakosodott munkacsoport felállításának lehetőségét saját tagjai köréből, mely a témában párbeszédet folytathatna az európai intézményekkel.

Kelt Brüsszelben, 2008. november 26-án.

a Régiók Bizottsága
elnöke

Luc VAN DEN BRANDE